

ТЕАТРАЛЬНА ДІЯЛЬНІСТЬ СТУДЕНТІВ-ФІЛОЛОГІВ

Театральне мистецтво від початку виникнення використовувалося як ефективний засіб регуляції соціальних процесів, колективних дій, індивідуальної поведінки. Ще стародавні обряди і ритуали як прообраз театру «виконували надзвичайно важливу соціальну функцію – згуртування членів спільноти, консолідацію їхніх зусиль на досягнення певної мети і, що чи не головне, формування відчуття приналежності до Цілого» [3, с. 343]. Видатний український історик та соціолог М. Грушевський звертав увагу на значний соціально-регулювальний, соціально-гуртувальний потенціал театральної творчості народу, зазначаючи, що величні обряди були своєрідним, разом з тим – вдалим, засобом народної філософії, водночас – і психотерапії, спрямованої на виховання гуманних почуттів, людинолюбства, потреби жити так, щоб заслужити людську повагу. Учений зазначав також, що участь в обряді-святі дає людині відчуття того, що вона є частиною колективу, а звідси вона набирається впевненості, доброї думки, доброго настрою до своїх співгромадян [1].

Сучасні тенденції розвитку освіти ставлять нові вимоги до професії педагога-словесника, підсилюючи потребу у формуванні творчої особистості, розвитку індивідуального стилю діяльності. Учитель-філолог безпосередньо пов'язаний з комунікацією, а тому важливими професійними навичками стають: вміння яскраво та переконливо виражати свої думки, почуття, відношення; вміло поєднувати в своїх думках та поведінці логічне та образне вирішення професійних завдань. Саме цим пояснюється необхідність включення в навчально-виховний процес театральної діяльності, що сприяє удосконаленню риторичної майстерності, здатності до імпровізації, артистизму. Дана проблема є наскрізною в науковій роботі сучасних учених, таких як: О. Комаровської, Л. Масол, Н. Миропольської, Н. Середи, О. Рудницької, А. Єршова, В. Ширяєва, та ін.

Більшість науковців стверджують, що театральна та педагогічна діяльність подібні за метою (вплив на людину та створення переживання); за змістом (комунікативні творчі процеси); за інструментарієм, засобами (психофізична природа актора та педагога). Як для актора, так і для педагога головною умовою для розкриття здібностей та можливостей є публічність. Педагог виходить один на один з аудиторією, впливає на розум і серце своїх вихованців усіма психофізичними засобами, торкаючись думок, почуттів, волі, уяви та пам'яті слухачів. Заразливість, чарівність, переконливість – це ті якості, без яких не може обійтись ані справжній актор, ані справжній педагог. Серед спільних рис, що зближують педагогічну та акторсько-режисерську діяльність, можна також назвати: взаємодію найрізноманітніших індивідуальностей, колективність творчої діяльності, регламентованість у часі, узгодженість переживань почуттів актора й глядача, педагога та учня [2, с. 48].

Перш ніж навчати творчості, педагогові насамперед необхідно самому зрозуміти та відчути, що таке творчий стан, де ховаються власні акторські ресурси, як їх розкривати та накопичувати, прогнозувати подальшу діяльність. Саме реалізації такої мети необхідно у навчальних закладах організовувати театральні студії.

Різноманітним і привабливим є позанавчальне життя студентів на факультеті української філології Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини. Майбутні педагоги мають широкі можливості для розкриття своїх талантів, розвитку творчої особистості та професійного зростання.

Творча модель майбутнього вчителя-філолога науково обґрунтована і розроблена на факультеті української філології викладачами кафедри української літератури та українознавства (завкафери, кандидат педагогічних наук, професор Н. П. Сивачук) і впроваджується у навчально-виховний процес. У цій моделі для розвитку творчих умінь студентів-філологів було передбачено створення різноманітні форми позааудиторної роботи.

Успішній реалізації вподобань та талантів сприяють студії, клуби, майстер-класи, гуртки, театри та товариства.

Діяльність викладачів кафедри спрямована на підготовку педагога-майстра своєї справи, ерудованого спеціаліста, фахівця нової генерації, який володіє творчими якостями активізації процесу навчання і виховання учнів особливо актуально в умовах сучасної дійсності. Чимала роль у формуванні творчої особистості студента-філолога, розвитку його здібностей належить театральній діяльності.

Вагомий вплив на розвиток та реалізацію творчих здібностей має діяльність театр-студії «Вервечка». Керівник – кандидат педагогічних наук, доцент Терешко Інна Григорівна – у 2008 році «прив'язала» до колиски народного мистецтва міцну вервечку талановитої студентської молоді факультету української філології, не байдужої до народної творчості, шанувальників фольклору, цінителів народного хореографічного мистецтва.

Мета діяльності колективу – вивчення і відтворення на сцені і в житті автентичних українських танців, народних обрядів родинного та календарного циклів.

Танці, обрядодії, які вивчає і пропагує молодь, зібрано безпосередньо під час експедиційної діяльності студентів та співробітників лабораторії «Етнологія Черкаського краю» в селах історичної Уманщини (Уманський, Монастирищенський, Тальнівський, Христинівський, Маньківський райони Черкаської області).

У репертуарі театру-студії «Вервечка» близько 20 танців:

–дитячі хороводні ігри Уманщини – «Мак», «Подоланочка», «Воротар», «Кривий танець», «А ми просо сіяли», «Жучок», «Шум»;

–хороводи – «Вербовая дощечка», «А вже весна»;

–побутові танці – «Коробочка», «Карпет», «Краков'як», «Уманська полька», «Ойра», «Кужіль», «Уманський вальс», «Метелиця»;

–сюжетні танці – «Надя», «Жіночі вибрики», хореографічна картинка «Якось в Умані».

У репертуарі колективу українські народні обрядові пісні, фрагменти обрядів «Весілля», «Стрітіння», «Колодія», свят «Івана Купала», «Калити», «Коляди», розваги української молоді «Вечорниці» та «Вулиця», жінок – «Годенки», відтворення традиційного уманського ярмарку та інші.

Колектив є неодноразовим учасником університетських, міських, районних, обласних, Всеукраїнських свят, фестивалів, концертів. У 2011 р. (12 травня) виступав в Національному центрі народної культури «Музей Івана Гончара».

За останні роки на факультеті української філології Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини в самодіяльну позааудиторну творчість широко впроваджується українська обрядовість. Для учасників театр-студії «Вервечка» вже є традицією інсценізація щорічних народознавчих свят, таких як: «Андріївські вечорниці», «А вже весна скресла», «Уманський ярмарок», «Ой на Івана, ой на Купала» та ін. Участь студентів-філологів у таких заходах, безумовно, впливає на виховання творчих якостей та формування національної самосвідомості, історичного мислення, почуття патріотизму тощо.

ЛІТЕРАТУРА

1. Грушевський М. С. Про українську мову і українську школу / М. С. Грушевський. – К. : Веселка, 1991. – 46 с.
2. Серета Н. В. Елементи театральної педагогіки у формуванні педагогічної майстерності / Н.В.Серета // Теорія і практика управління соціальними системами : Науково-практичний журнал – 2011, № 2. – С. 48 – 53.
3. Софронова Л. Старинный украинский театр / Л. Софронова. – М. : РОССПЭН, 1996. – 352 с.